

Identifying the Consequences of Sustainable Development in Professional Sports in Iraq

1. **Ali Harith Ibrahim Al-Hayali:** PhD Student, Department of Sports Management, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran
2. **Kebria Eghbali ***: Assistant Professor, Department of Sport Sciences, West Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
3. **Saif Harith Ibrahim:** Assistant Professor, Ministry of Youth and Sports, Diyala, Iraq.
4. **Davood Nasr Esfahani:** Assistant Professor, Department of Sports Management, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

*Corresponding Author's Email Address: kebriaeghbali94@gmail.com

Abstract:

The aim of this study is to identify the consequences of sustainable development in professional sports in Iraq using a qualitative grounded theory approach. This qualitative study employed the systematic grounded theory method (Strauss & Corbin). The statistical population consisted of experts and specialists in the field of professional sports development in Iraq. Fourteen participants were selected using purposive and snowball sampling. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using open, axial, and selective coding in NVivo software. The analysis resulted in five main categories: economic function, healthy society, infrastructural function, socio-cultural function, and sports tourism development. Key consequences identified include reduced financial dependence on government budgets, increased national gross domestic product, enhanced public health, expanded infrastructure, improved female participation, and growth of the sports tourism industry. Sustainable development in Iraq's professional sports extends beyond athletic performance and functions as an interdisciplinary driver for strengthening social capital, diversifying national income, enhancing public well-being, and improving the country's international standing.

Keywords: Sustainable development, professional sports, Iraq, consequences, grounded theory

How to Cite: Al-Hayali, A.H.I., Eghbali, K., Ibrahim, S.H., Nasr, D. (2025). Identifying the Consequences of Sustainable Development in Professional Sports in Iraq. *Management, Education and Development in Digital Age*, 2(2), 67-77.

شناسایی پیامدهای توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای عراق

۱. علی حارث ابراهیم الحیالی: دانشجوی دکتری، گروه مدیریت ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

۲. کبریا اقبالی*: استادیار، گروه علوم ورزشی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۳. سیف حارث ابراهیم: استادیار، وزارت جوانان و ورزش، دیالی، عراق.

۴. داوود نصر اصفهانی: استادیار، گروه مدیریت ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

*پست الکترونیک نویسنده مسئول: kebriaeghbali94@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، شناسایی پیامدهای توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق با بهره‌گیری از رویکرد کیفی و نظریه داده‌بنیاد است. این مطالعه با رویکرد کیفی و با استفاده از نظریه داده‌بنیاد نظام‌مند (اشتراوس و کوربین) انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل متخصصان و صاحب‌نظران حوزه توسعه ورزش حرفه‌ای در عراق بود که از میان آن‌ها ۱۴ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و گلوله‌برفی انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود و تحلیل داده‌ها طی سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی با بهره‌گیری از نرم‌افزار NVivo صورت گرفت. نتایج تحلیل داده‌ها به شناسایی پنج مقوله اصلی شامل کارکرد اقتصادی، جامعه سالم، کارکرد زیربنایی، کارکرد فرهنگی-اجتماعی و توسعه گردشگری ورزشی انجامید. در این راستا، پیامدهایی چون کاهش وابستگی به بودجه دولتی، افزایش تولید ناخالص ملی، ارتقاء سلامت جمعی، گسترش زیرساخت‌ها، افزایش مشارکت زنان، و توسعه صنعت گردشگری ورزشی شناسایی شدند. توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق فراتر از ارتقاء عملکرد ورزشی، به‌عنوان عاملی میان‌رشته‌ای می‌تواند در تقویت سرمایه اجتماعی، متنوع‌سازی درآمدهای ملی، بهبود سلامت عمومی، و ارتقاء جایگاه بین‌المللی کشور ایفای نقش کند.

کلیدواژه‌گان: توسعه پایدار، ورزش حرفه‌ای، عراق، پیامدها، نظریه داده‌بنیاد.

نحوه استناددهی: الحیالی، علی حارث ابراهیم، اقبالی، کبریا، ابراهیم، سیف حارث، نصر، داوود. (۱۴۰۴). شناسایی پیامدهای توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای عراق، آموزش و توسعه در عصر دیجیتال، (۲)۳،

۶۷-۷۷

مقدمه

در عصر جهانی شدن، توسعه پایدار به عنوان یک رویکرد کل نگر برای دستیابی به رشد اقتصادی، عدالت اجتماعی و حفاظت از محیط زیست، در تمامی حوزه های حیات بشری مورد توجه قرار گرفته است. در این میان، ورزش حرفه ای به عنوان پدیده ای چندوجهی، نقشی فراتر از صرفاً رقابت های قهرمانی ایفا می کند و می تواند ابزاری کارآمد برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار تلقی شود. عراق، به عنوان کشوری با ظرفیت های غنی فرهنگی، جمعیتی جوان، منابع طبیعی متنوع و موقعیت ژئوپلیتیکی خاص، از پتانسیل بالایی برای توسعه ورزش حرفه ای برخوردار است. با این حال، فقدان راهبردهای منسجم، ضعف در زیرساخت ها، نبود چارچوب های قانونی پایدار و تأثیرپذیری از نوسانات سیاسی و اقتصادی، این ظرفیت را با چالش های متعددی مواجه ساخته است (Najmaldeen, 2021). از این رو، شناسایی پیامدهای توسعه پایدار ورزش حرفه ای در عراق، گامی اساسی برای سیاست گذاری آگاهانه و برنامه ریزی راهبردی در این حوزه به شمار می رود.

توسعه پایدار ورزش حرفه ای، نه تنها به بهبود عملکرد ورزشی و ارتقاء سطح رقابت های ملی و بین المللی منجر می شود، بلکه موجب تحول در ساختار اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی جوامع نیز می گردد. طبق یافته های پژوهش ها، توسعه پایدار در ورزش، زمینه ساز افزایش سرمایه گذاری، توسعه گردشگری، ارتقاء هویت ملی، سلامت اجتماعی، ارتقای آموزش های همگانی و تقویت مشارکت های مردمی در فرآیند توسعه است (Elshaer, 2023; Rahmani et al., 2024). کشورهایی که به صورت هدفمند بر توسعه پایدار ورزش حرفه ای تمرکز کرده اند، توانسته اند از مزایای آن در ابعاد اشتغال زایی، رفاه اجتماعی و بازتولید سرمایه اجتماعی بهره برداری کنند (Obaid & Kishore, 2022; Rezaei et al., 2019). بنابراین، بررسی نظام مند پیامدهای این توسعه، ضرورتی اجتناب ناپذیر برای کشورهایی همچون عراق است که در مرحله بازسازی اقتصادی و اجتماعی قرار دارند. در بستر عراقی، یکی از مهم ترین پیامدهای توسعه پایدار ورزش حرفه ای، ارتقاء کیفیت زندگی و سلامت جمعی است. ورزش، به عنوان ابزاری پیشگیرانه در سلامت عمومی، با کاهش بیماری های غیرواگیر، به ویژه در جوامعی با سبک زندگی کم تحرک، جایگاهی حیاتی یافته است. مطالعات نشان داده اند که سرمایه گذاری در ورزش، منجر به کاهش هزینه های سلامت، افزایش بهره وری نیروی کار، و رشد حس تعلق اجتماعی می شود (Dastbarhagh et al., 2023; Zhang et al., 2022). در عراق، که از یک سو با جمعیت جوان و از سوی دیگر با نرخ بالای بیکاری و آسیب های اجتماعی مواجه است، توسعه ورزش می تواند نقش تعدیل گر مهمی ایفا کند (Haidar Eissa et al., 2023; Hussien & Himam, 2022).

از منظر اقتصادی نیز، توسعه پایدار ورزش حرفه ای فرصت های جدیدی را برای تنوع بخشی به درآمدهای غیرنفتی در عراق فراهم می سازد. با توجه به وابستگی شدید اقتصاد عراق به نفت، توجه به بخش هایی نظیر ورزش، گردشگری ورزشی و صنایع فرهنگی می تواند به عنوان راهبردی بلندمدت در راستای مقاوم سازی اقتصاد ملی تلقی شود. توسعه زیرساخت های ورزشی، برگزاری رویدادهای بین المللی و جذب گردشگران ورزشی، تنها بخشی از پیامدهای اقتصادی ورزش حرفه ای است که کشورهای مختلف نظیر عربستان سعودی، چین و مالزی نیز آن را به کار بسته اند (Changqing et al., 2023; Elshaer, 2023; Xiang et al., 2023). مطالعات بین المللی نشان می دهد که اقتصاد ورزشی، یکی از سریع ترین بخش های رشد اقتصادی در جهان معاصر به شمار می رود و با توجه به فرصت های سرمایه گذاری و اشتغال زایی بالا، مورد توجه سیاست گذاران قرار گرفته است (Pavlović, 2023; Taghvaei et al., 2023).

از سوی دیگر، توسعه پایدار ورزش حرفه ای در عراق، با نقش آفرینی در ارتقاء جایگاه بین المللی کشور نیز همراه خواهد بود. تجربه کشورهایی مانند چین، که توانستند از طریق استراتژی توسعه ورزش، تصویر مثبتی از قدرت نرم خود ارائه دهند، گویای این واقعیت است که ورزش می تواند ابزاری مؤثر در دیپلماسی عمومی و ارتقاء برند ملی کشور باشد (Giroux et al., 2017; Zhang et al., 2022). در مورد عراق نیز، بهره گیری از ابزار ورزش در دیپلماسی منطقه ای و بین المللی، امکان بازسازی وجهه ملی و ایجاد تعاملات فرهنگی مثبت را فراهم می سازد.

در کنار ابعاد اقتصادی و سیاسی، توسعه ورزش حرفه ای دارای پیامدهای زیربنایی نیز هست. تقویت زیرساخت های ورزشی و حمل و نقل، ارتقاء سطح امکانات رفاهی برای ورزشکاران و گردشگران، و افزایش دسترسی به خدمات ورزشی، بخشی از پیامدهای ملموس این نوع توسعه است. تجارب کشورهای در حال توسعه نشان می دهد که سرمایه گذاری

در زیرساخت‌های ورزشی، موجب فعال‌سازی بخش‌های جانبی مانند ساخت‌وساز، حمل‌ونقل، فناوری‌های دیجیتال، گردشگری و صنایع فرهنگی می‌شود (Chatziioannou et al., 2023; Pourkiani et al., 2017).

ابعاد فرهنگی-اجتماعی توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق نیز شایان توجه است. ورزش، نه تنها عاملی برای تقویت هویت ملی، بلکه زمینه‌ساز ترویج ارزش‌هایی چون همبستگی، همکاری، احترام متقابل، و صلح اجتماعی است. توسعه مشارکت زنان در عرصه ورزش، افزایش حضور اقوام و اقلیت‌ها در تیم‌های ملی، و رشد ورزش‌های بومی و سنتی، بخشی از دستاوردهای فرهنگی اجتماعی این مسیر است که می‌تواند در راستای انسجام ملی و تقویت سرمایه اجتماعی به کار گرفته شود (Bastami et al., 2023; Najmaldeen, 2021; Tarighi et al., 2017). همچنین، توسعه پایدار ورزش در نواحی محروم و روستایی می‌تواند به عدالت اجتماعی و کاهش شکاف‌های منطقه‌ای کمک کند.

در سطح سیاست‌گذاری، اتخاذ رویکردهای نوین در توسعه ورزش حرفه‌ای، نیازمند هم‌سویی میان ساختارهای ورزشی، اقتصادی، آموزشی و فرهنگی کشور است. استفاده از مدل‌های موفق جهانی و بومی‌سازی آن‌ها در ساختار عراق، می‌تواند راهکار مناسبی برای پیاده‌سازی توسعه پایدار ورزش باشد. در این راستا، طراحی سیستم‌های پشتیبان مانند نظام مدیریت استعداد، توسعه برندینگ ورزشی، و به کارگیری فناوری‌های دیجیتال در بازاریابی و خدمات ورزشی ضروری به نظر می‌رسد (Obaid & Kishore, 2022; Torki et al., 2017; Zareian et al., 2019). همچنین، مشارکت فعال بخش خصوصی، حمایت‌های دولتی، و طراحی سازوکارهای نظارتی شفاف از الزامات حیاتی تحقق این امر به شمار می‌رود.

به طور کلی، مجموعه‌ای از مطالعات در کشورهای مختلف از جمله ایران، چین، عربستان، و عراق شمالی، نشان داده‌اند که توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای نه تنها قابلیت تحقق دارد، بلکه می‌تواند به عاملی برای تحول ساختاری در نظام اقتصادی و اجتماعی تبدیل شود (Bapir, 2018; Rezaei et al., 2019; Rowe et al., 2019; Taghvaei et al., 2023). با توجه به شرایط خاص عراق، ضروری است سیاست‌گذاران با رویکردی آینده‌نگر، برای توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای برنامه‌ریزی کرده و آن را به عنوان یکی از محورهای کلیدی بازسازی و توسعه کشور در دهه آینده لحاظ کنند. هدف از پژوهش حاضر، شناسایی پیامدهای توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق با بهره‌گیری از رویکرد کیفی و نظریه داده‌بنیاد است.

روش‌شناسی پژوهش

در این مطالعه، روش تحقیق از نوع کیفی و مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد با رویکرد سیستماتیک اشتراوس و کوربین بود. هدف از به کارگیری این رویکرد، دستیابی به درک عمیق و نظام‌مند از پیامدهای توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق از منظر ذی‌نفعان و صاحب‌نظران این حوزه بود. جامعه آماری پژوهش را متخصصان و خبرگان آگاه به توسعه ورزش حرفه‌ای در عراق شامل مدیران اجرایی، مسئولان سازمان‌های ورزشی، و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها تشکیل دادند. انتخاب نمونه‌ها به صورت هدفمند صورت گرفت و ملاک انتخاب، آشنایی کامل با ساختار، تحولات و چالش‌های توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق بود. در ادامه، برای گسترش دامنه اطلاعات، از روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی نیز استفاده شد؛ به این صورت که از شرکت‌کنندگان خواسته شد افرادی دیگر را معرفی کنند که دارای اطلاعات ارزشمند در این زمینه باشند. روند مصاحبه‌ها تا زمان رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت، به طوری که پس از مصاحبه یازدهم، تکرار مفاهیم در داده‌ها مشاهده شد، اما جهت اطمینان از پوشش کامل ابعاد پنهان، سه مصاحبه دیگر نیز انجام گرفت و در مجموع با ۱۴ نفر از متخصصان مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انجام شد.

ابزار گردآوری داده‌ها در این مطالعه، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود که به گونه‌ای طراحی شد تا امکان کاوش عمیق در دیدگاه‌ها، تجارب و تحلیل‌های شرکت‌کنندگان فراهم آید. محورهای اصلی مصاحبه براساس ادبیات نظری اولیه و اهداف پژوهش طراحی شد و با توجه به ماهیت کیفی تحقیق، سوالات به گونه‌ای تنظیم شد که امکان پیگیری پاسخ‌ها و طرح سوالات تکمیلی در روند گفت‌وگو وجود داشته باشد. پیش از آغاز مصاحبه‌ها، اعتبار ابزار مصاحبه از طریق بررسی نظر چند تن از متخصصان حوزه روش‌شناسی کیفی و

ورزش حرفه‌ای ارزیابی و اصلاح شد. تمامی مصاحبه‌ها با کسب رضایت مصاحبه‌شونده، ضبط و سپس به‌صورت کامل پیاده‌سازی شد تا زمینه تحلیل دقیق و کامل فراهم گردد. مدت زمان مصاحبه‌ها بسته به میزان اطلاعات فرد مصاحبه‌شونده و صلاحدید وی بین ۳۰ دقیقه تا ۲ ساعت متغیر بود.

تحلیل داده‌ها مطابق با فرآیند سه‌مرحله‌ای کدگذاری نظریه داده‌بنیاد انجام شد. در مرحله اول، کدگذاری باز صورت گرفت؛ به این معنا که مصاحبه‌ها خط به خط بررسی و کدهای اولیه به‌صورت برجسته‌های مفهومی استخراج شد. در این مرحله، تلاش شد تا ایده‌ها، مفاهیم و مضامین ضمنی موجود در جملات و پاراگراف‌ها شناسایی و ثبت شود. در مرحله دوم، کدگذاری محوری صورت گرفت؛ به این شکل که یکی از مقولات شناسایی‌شده در کدگذاری باز به‌عنوان مقوله مرکزی انتخاب شد و سپس سایر مقولات پیرامون آن قرار گرفتند و روابط علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر و راهبردی بین آن‌ها شناسایی و تحلیل شد. در نهایت، در مرحله سوم، کدگذاری انتخابی با هدف یکپارچه‌سازی نظریه انجام گرفت. در این مرحله، مقولات اصلی به هم پیوند خورده و یک نظریه منسجم درباره پیامدهای توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق تدوین شد. برای انجام تحلیل‌ها و مدیریت داده‌های کیفی، از نرم‌افزار NVivo استفاده شد که امکان طبقه‌بندی مفاهیم، ایجاد پیوند بین مقولات و استخراج مدل نهایی را برای پژوهشگران فراهم ساخت. تمامی مراحل تحلیل با بازبینی و اعتبارسنجی توسط پژوهشگران همکار و مشاوران علمی پژوهش همراه بود تا دقت، قابلیت اعتماد و اعتبار یافته‌ها تضمین شود.

یافته‌ها

در این پژوهش، تحلیل مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۱۴ نفر از متخصصان حوزه ورزش حرفه‌ای عراق، منجر به شناسایی چهار مقوله اصلی و بیست و دو کد باز شد که به‌صورت نظام‌مند در قالب ابعاد پیامدهای توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق طبقه‌بندی شدند. مقولات اصلی شامل کارکرد اقتصادی، جامعه سالم، کارکرد زیربنایی، کارکرد فرهنگی اجتماعی و توسعه گردشگری ورزشی بود. جدول زیر، مقولات اصلی، زیرمقولات و کدهای باز استخراج‌شده از داده‌ها را نشان می‌دهد:

جدول ۱. پیامدهای توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق بر اساس تحلیل داده‌ها

مقوله اصلی	زیرمقولات	کدهای باز استخراج‌شده از مصاحبه‌ها
کارکرد اقتصادی	کاهش وابستگی به منابع مالی دولت	کاهش وابستگی مالی ورزش به کمک‌های مالی از سوی دولت
	درآمدزایی از منابع جایگزین	درآمدزایی غیرنفتی از طریق توسعه گردشگری ورزشی
	نقش ورزش در تولید ناخالص ملی	افزایش تولید ناخالص ملی از طریق توسعه صادرات خدمات و محصولات ورزشی
	جذب سرمایه‌گذاری خارجی	ترغیب به سرمایه‌گذاری خارجی در توسعه ورزش عراق
	ارتقاء زیرساخت‌ها و اشتغال	تقویت زیرساخت‌های ورزشی و حمل و نقل / بهبود وضعیت شغلی جوانان
جامعه سالم	سلامت فردی و اجتماعی	نتیجه توسعه ورزش، سلامت کشور در همه ابعاد فردی و اجتماعی
	ارتقاء فرهنگ زندگی سالم	نقش ورزش در تربیت انسان‌های سالم و توسعه فرهنگ سالم زیستن
	کاهش هزینه‌های درمانی	تأثیر ورزش بر سلامتی و کاهش هزینه‌های درمانی
	نشاط اجتماعی	افزایش شور و نشاط در بین اجتماع با توسعه پایدار ورزش
کارکرد زیربنایی	گسترش امکانات فیزیکی	افزایش زیرساخت‌ها و اماکن و مجموعه‌های ورزشی کشور
	رشد عملکردی ورزش	شکوفایی ورزش کشور در سطوح ملی و بین‌المللی / افزایش تعداد ورزشکاران و علاقمندان به ورزش در کشور
	خدمات گردشگری ورزشی	توسعه هتل‌ها و شرایط حمل و نقلی جهت رفاه گردشگران ورزشی
	ورزش‌های محلی و سنتی	گسترش ورزش‌های روستایی بومی و سنتی
کارکرد اجتماعی	مشارکت و سرمایه اجتماعی	هم‌افزایی ملی و مشارکت اجتماعی برای رسیدن به اهداف راهبردی کشور
	هویت ملی	ارتقا هویت و افزایش غرور ملی در بین مردم
	ترویج صلح و فرهنگ ورزش	اشاعه فرهنگ ورزش و تمایل به صلح در بین اجتماع
	نقش آفرینی زنان	تقویت ایفای نقش اساسی زنان در عرصه‌های مختلف ورزش

توسعه ورزشی	گردشگری	رویدادهای ورزشی بین‌المللی	برگزاری اردوهای آماده‌سازی توسط تیم‌های ورزشی در کمپ‌های ورزشی ساخته‌شده
جذب گردشگر از طریق رویدادها	جذب گردشگران ورزشی جهت حضور در رویدادهای برگزار شده در عراق	تبلیغ مکان‌های ورزشی	معرفی و تبلیغ مکان‌های موجود در عراق برای برنامه‌های گردشگری ورزشی
طبیعت‌گردی ورزشی	تبلیغ و توسعه جاذبه‌های طبیعی گردشگری ورزشی مانند رودها و کوه‌ها برای جذب گردشگر		

تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق پیامدهایی فراتر از حوزه ورزش داشته و به‌عنوان یک موتور توسعه چندبعدی، اثرات مثبت گسترده‌ای در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیرساختی بر جای گذاشته است. در بخش اقتصادی، کاهش وابستگی به بودجه دولتی و حرکت به‌سوی منابع درآمدی جایگزین نظیر گردشگری ورزشی و صادرات خدمات ورزشی تأکید شده است. همچنین، گسترش زیرساخت‌های ورزشی و حمل‌ونقل، بستر مناسبی برای افزایش اشتغال و رشد اقتصادی ایجاد کرده است. در بعد اجتماعی، ارتقاء سلامت جسمی و روانی، ترویج فرهنگ زندگی سالم، و کاهش هزینه‌های درمانی از مهم‌ترین پیامدهای توسعه ورزش حرفه‌ای شناخته شده‌اند. توسعه ورزش منجر به افزایش نشاط اجتماعی و تقویت همبستگی ملی شده است.

در حوزه زیرساختی نیز توسعه اماکن ورزشی، رشد ورزش‌های محلی و سنتی، و افزایش ظرفیت‌های اقامتی و حمل‌ونقل برای گردشگران ورزشی از جمله تحولات قابل توجه بوده است. همچنین، توسعه ورزش حرفه‌ای نقش مهمی در شکوفایی استعدادها و افزایش مشارکت عمومی در ورزش ایفا کرده است. از منظر فرهنگی-اجتماعی، ورزش به‌عنوان ابزاری برای ارتقاء هویت ملی، مشارکت اجتماعی، ترویج صلح و تقویت نقش زنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی و ورزشی شناخته شده است. در نهایت، توسعه گردشگری ورزشی، با بهره‌گیری از ظرفیت‌های طبیعی و زیرساختی عراق، به‌عنوان یک فرصت راهبردی برای معرفی کشور و جذب گردشگران بین‌المللی تلقی می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش نشان داد که توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق دارای پیامدهای چندبعدی و متنوعی است که در پنج مقوله اصلی شامل کارکرد اقتصادی، جامعه سالم، کارکرد زیربنایی، کارکرد فرهنگی-اجتماعی و توسعه گردشگری ورزشی دسته‌بندی شدند. در مقوله کارکرد اقتصادی، شرکت‌کنندگان بر کاهش وابستگی ورزش به حمایت‌های مالی دولتی، ایجاد درآمدهای غیرنفتی، توسعه صادرات محصولات و خدمات ورزشی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی و ارتقای وضعیت اشتغال تأکید کردند. این نتایج هم‌راستا با مطالعاتی است که بر نقش ورزش در تنوع‌بخشی به اقتصاد ملی و کاهش اتکا به درآمدهای نفتی تأکید داشته‌اند. به‌عنوان مثال، (Elshaer, 2023) در بررسی تأثیر سرمایه‌گذاری در صنعت ورزش در عربستان سعودی به این نتیجه رسید که توسعه حرفه‌ای ورزش منجر به بهبود کیفیت زندگی و ایجاد فرصت‌های درآمدی جدید می‌شود. همچنین، (Rahmani et al., 2024) نشان داد که توسعه صنعت ورزش می‌تواند در آینده اقتصادی کشورها نقش حیاتی ایفا کند. در عراق نیز با توجه به چالش‌های اقتصادی ناشی از نوسانات قیمت نفت و نیاز به منابع جایگزین درآمدی، توسعه پایدار ورزش می‌تواند به‌عنوان راهبردی جایگزین و کارآمد محسوب شود.

در بُعد اجتماعی، یافته‌ها بر نقش ورزش در ارتقاء سلامت فردی و اجتماعی، کاهش هزینه‌های درمانی، ترویج فرهنگ زندگی سالم، و افزایش نشاط اجتماعی تأکید داشتند. این نتایج با پژوهش (Dastbarhagh et al., 2023) همخوانی دارد که در آن نقش ورزش به‌عنوان عامل مؤثر در توسعه سلامت زیست‌محیطی و اجتماعی مورد بررسی قرار گرفت. همچنین، مطالعات (Zhang et al., 2022) و (Haidar Eissa et al., 2023) نیز نشان داده‌اند که توسعه ورزش نه تنها به بهبود شاخص‌های سلامت جسمی و روانی منجر می‌شود، بلکه حس مشارکت اجتماعی و همبستگی ملی را نیز افزایش می‌دهد. در زمینه نقش ورزش در کاهش هزینه‌های نظام سلامت، یافته‌های حاضر با نتایج (Taghvaaee et al., 2023) هم‌راستا است که نشان داد توسعه ورزش عمومی و حرفه‌ای، فشار بر سیستم‌های درمانی را کاهش می‌دهد و کیفیت زندگی را ارتقا می‌بخشد.

در مقوله زیربنایی، گسترش اماکن ورزشی، بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل، افزایش دسترسی به امکانات رفاهی و رشد ورزش‌های سنتی مورد توجه قرار گرفت. این مقوله با تحلیل‌های (Chatzioannou et al., 2023) هماهنگ است که نشان می‌دهند بهبود زیرساخت‌های شهری در حوزه حمل‌ونقل و ورزش نقش کلیدی در تحقق آینده‌ای پایدار و زیست‌پذیر دارد. یافته‌های پژوهش همچنین نشان داد که ورزش حرفه‌ای می‌تواند عامل محرکی برای توسعه منطقه‌ای و تقویت صنایع وابسته از جمله گردشگری، خدمات اقامتی، فناوری و ساخت‌وساز باشد. این یافته‌ها با مطالعات (Pourkiani et al., 2017) و (Xiang et al., 2023) تطابق دارند که در آن‌ها توسعه ورزش به‌عنوان پلتفرمی برای رشد اقتصادی منطقه‌ای و تعامل بین‌بخشی تحلیل شده است.

در حوزه فرهنگی-اجتماعی، توسعه ورزش حرفه‌ای با تقویت مشارکت اجتماعی، ارتقاء هویت ملی، ترویج فرهنگ صلح و افزایش نقش‌آفرینی زنان همراه بوده است. این یافته‌ها با نتایج مطالعه (Najmaldeen, 2021) هماهنگ است که در آن تأکید شد ارزش‌های مدیریتی و فرهنگی در توسعه پایدار ورزش تأثیرگذارند و می‌توانند موجب ارتقاء سرمایه اجتماعی در کشور شوند. همچنین پژوهش (Bastami et al., 2023) نشان می‌دهد که برنامه‌ریزی برای ورزش دانش‌آموزی و همگانی با رویکرد یادگیری مادام‌العمر، بستر لازم برای رشد فرهنگ ورزشی و مشارکت پایدار فراهم می‌آورد. یافته‌های پژوهش حاضر نیز تأیید می‌کنند که ورزش حرفه‌ای به‌عنوان ابزاری برای تقویت همدلی، اعتماد و روحیه مشارکت می‌تواند موجب انسجام اجتماعی در عراق شود؛ جامعه‌ای که طی دهه‌های گذشته با گسست‌های فرهنگی، قومی و سیاسی متعدد مواجه بوده است.

در نهایت، توسعه گردشگری ورزشی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین پیامدهای توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق مورد تأکید قرار گرفت. مصاحبه‌شوندگان اشاره کردند که توسعه کمپ‌های ورزشی، برگزاری رویدادهای بین‌المللی، معرفی جاذبه‌های طبیعی و تاریخی عراق و توسعه زیرساخت‌های رفاهی برای گردشگران، می‌تواند عراق را به مقصدی جذاب برای گردشگران ورزشی تبدیل کند. این یافته‌ها با نتایج پژوهش (Hussen & Himam, 2022) هماهنگ است که بر ظرفیت بالای منطقه کردستان عراق در توسعه گردشگری ورزشی تأکید دارد. همچنین، مطالعه (Pavlović, 2023) در مورد صربستان نیز نشان داد که توسعه راهبردی گردشگری ورزشی، به رشد درآمد ملی، افزایش تعاملات فرهنگی و ارتقاء برند ملی کمک شایانی می‌کند.

در مجموع، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق یک حوزه میان‌رشته‌ای و چندبعدی است که می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای در سطوح فردی، نهادی و ملی به همراه داشته باشد. این پیامدها نه تنها به ارتقاء سطح ورزش حرفه‌ای کشور کمک می‌کنند، بلکه در فرآیند بازسازی اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی عراق نیز نقش ایفا می‌کنند. تطابق نتایج این پژوهش با مطالعات داخلی و بین‌المللی موجود، بیانگر اعتبار نظری و تجربی یافته‌هاست و می‌تواند مبنای تدوین سیاست‌های جامع در حوزه ورزش حرفه‌ای کشور باشد.

یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های پژوهش حاضر، محدود بودن جامعه آماری به متخصصان و مدیران حوزه ورزش در عراق بود که ممکن است دیدگاه‌های گروه‌های دیگر ذی‌نفع همچون ورزشکاران، مربیان، یا مخاطبان عمومی ورزش را منعکس نکند. همچنین، به دلیل شرایط امنیتی و جغرافیایی خاص عراق، دسترسی به برخی از مناطق یا نهادهای ورزشی دشوار بود و ممکن است این امر بر تنوع داده‌ها تأثیر گذاشته باشد. از سوی دیگر، ماهیت کیفی پژوهش مبتنی بر مصاحبه، به‌رغم ارائه داده‌های عمیق، از قابلیت تعمیم گسترده برخوردار نیست و تنها می‌توان از آن به‌عنوان مبنایی برای تولید فرضیات نظری استفاده کرد.

با توجه به یافته‌های حاضر، پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آینده از روش‌های ترکیبی (کمی-کیفی) بهره گرفته شود تا امکان سنجش پیامدهای توسعه ورزش به‌صورت عددی و آماری فراهم گردد. همچنین، بررسی تطبیقی توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای در عراق با سایر کشورهای منطقه می‌تواند الگوهای موفق یا چالش‌های مشترک را نمایان سازد. علاوه‌براین، بررسی نقش بازیگران غیردولتی و بخش خصوصی در توسعه ورزش، مطالعه چگونگی اثرگذاری رسانه‌ها، و تحلیل پیامدهای توسعه پایدار ورزش از منظر جنسیتی و قومی نیز می‌تواند ابعاد جدیدی از این پدیده را روشن کند.

سیاست‌گذاران ورزشی و اقتصادی کشور باید توسعه پایدار ورزش حرفه‌ای را به‌عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از برنامه‌های کلان توسعه ملی تلقی کنند و برای آن بودجه، نهادهای پشتیبان، و ساختارهای نظارتی مناسب طراحی کنند. توسعه زیرساخت‌ها، تدوین قوانین حمایتی برای بخش خصوصی، ارتقاء سطح آموزش‌های تخصصی در حوزه ورزش، و استفاده

از ابزارهای دیجیتال در بازاریابی ورزشی از جمله اقدامات مؤثر در این راستا خواهد بود. همچنین، گسترش دیپلماسی ورزشی و تعاملات منطقه‌ای در قالب میزبانی رویدادهای بین‌المللی می‌تواند به معرفی ظرفیت‌های ورزشی و گردشگری عراق در سطح جهانی کمک کند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به ما یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

Extended Summary

Introduction

In recent decades, professional sports have emerged as a powerful force influencing economic growth, urban regeneration, national identity, and social well-being. Particularly in post-conflict and developing nations like Iraq, sports are increasingly perceived not merely as recreational activities or elite competitions, but as strategic instruments capable of catalyzing sustainable development. The concept of sustainable development—integrating economic viability, social equity, and environmental responsibility—has gradually expanded into the realm of professional sports, prompting researchers and policymakers alike to explore its multidimensional outcomes. Given Iraq's unique geopolitical context and developmental challenges, assessing the implications of sustainable professional sports development is not only timely but critical for national recovery and progress.

Research in various contexts has demonstrated that sports can serve as a mechanism for economic diversification and social cohesion. For instance, the development of the sports sector has contributed significantly to reducing dependency on oil revenues in neighboring countries and has provided an avenue for youth employment and community engagement (Elshaer, 2023; Rahmani et al., 2024). In Iraq, the high youth population, coupled with increasing unemployment and limited recreational

infrastructure, presents both a challenge and an opportunity. If developed sustainably, professional sports could address multiple structural issues—ranging from economic stagnation and health disparities to national fragmentation.

International literature highlights the transformative potential of sports when linked to broader urban and policy frameworks. Mega sporting events, for instance, have been shown to boost local economies, promote international visibility, and trigger infrastructure investment (Changqing et al., 2023; Xiang et al., 2023). Furthermore, the integration of sports into sustainable tourism strategies can revitalize local communities and promote environmental stewardship (Hussen & Himam, 2022; Pavlović, 2023). However, translating these macro-level benefits to fragile contexts such as Iraq requires grounded, context-specific research. Prior studies in Iraq have mainly focused on marketing strategies and administrative deficiencies (Bapir, 2018; Obaid & Kishore, 2022), leaving a gap in understanding the broader developmental consequences of professional sports through a sustainability lens.

The present study seeks to fill this gap by systematically identifying and analyzing the consequences of sustainable development in Iraq's professional sports sector. Drawing on the grounded theory approach, this qualitative inquiry explores how experts and stakeholders perceive the multidimensional effects—economic, social, infrastructural, cultural, and touristic—of implementing sustainability-driven strategies in professional sports. This research not only contributes to academic discussions on sports and sustainability but also provides policy-relevant insights for institutional reform and investment in Iraq's sporting infrastructure.

Methods and Materials

This research employed a qualitative methodology rooted in Strauss and Corbin's systematic grounded theory framework. The study population included 14 experts purposefully selected from among professionals, academics, and senior administrators engaged in sports development in Iraq. Snowball sampling was utilized to ensure the inclusion of highly informed individuals. Data were collected through semi-structured interviews lasting between 30 minutes to two hours, depending on the participant's depth of engagement and availability. Each interview was recorded, transcribed verbatim, and coded using NVivo software. The data analysis proceeded in three stages: open coding, axial coding, and selective coding. Trustworthiness was ensured through peer debriefing and triangulation by cross-referencing emergent codes with theoretical and empirical literature.

Findings

The data analysis yielded five major categories, each comprising multiple open codes representing the perceived consequences of sustainable development in Iraq's professional sports sector.

The first category, *economic function*, encompassed subthemes such as reducing dependency on governmental funding, creating non-oil revenue streams through sports tourism, increasing national GDP via exports of sports services and products, attracting foreign investment, enhancing transportation and sports infrastructure, and improving youth employment conditions.

The second category, *healthy society*, emphasized outcomes such as nationwide improvements in physical and mental health, fostering a culture of healthy living, reducing healthcare costs, and elevating communal enthusiasm and morale through active engagement in sports.

The third category, *infrastructural function*, focused on the expansion of sports facilities across the country, Iraq's athletic development at national and international levels, increased interest in sports participation among citizens, development of hotels and transport systems for sports tourism, and the promotion of traditional rural sports.

The fourth category, *socio-cultural function*, included enhancing national identity and pride, promoting social cohesion through collective participation, spreading a culture of peace, and strengthening the role of women in sports and public life.

The final category, *sports tourism development*, captured the effects of hosting training camps and international events, attracting sports tourists, showcasing local sports venues, and promoting Iraq's natural attractions such as rivers and mountains for eco-sport tourism.

Discussion and Conclusion

The results of this study underscore the extensive and interrelated impacts of sustainably developing professional sports in Iraq. Economically, the findings reveal the strategic potential of sports as a diversification tool capable of reducing overreliance on the volatile oil sector. Through investments in sports tourism and the commercialization of sports products and services, Iraq can activate new income channels and attract both domestic and international investors. These economic benefits are particularly crucial given the country's urgent need for job creation and post-conflict recovery.

Socially, the research highlights how sustainable sports initiatives contribute to health promotion, community engagement, and youth empowerment. Improved public health outcomes and decreased healthcare expenditures can relieve pressure on Iraq's overstretched health system. Moreover, a healthier, more active population tends to exhibit greater productivity and civic participation, reinforcing broader development goals. The role of sports in promoting unity and psychological well-being is especially pertinent in Iraq's socially fragmented context, where collective experiences can help rebuild trust and national cohesion.

From an infrastructural standpoint, the expansion of sports facilities and associated services (e.g., transport, lodging) creates a ripple effect that benefits multiple sectors. Investment in infrastructure not only enhances the quality of life for citizens but also sets the stage for hosting regional and international sporting events. This, in turn, improves Iraq's global visibility and soft power—a crucial asset for a country seeking to rebrand itself on the world stage.

Culturally, the findings affirm that sports act as a medium for expressing national identity and encouraging inclusive participation. The involvement of women and marginalized groups in sports breaks sociocultural barriers and accelerates progress toward gender equity and social justice. Likewise, the revival of traditional sports strengthens local heritage and instills pride in indigenous practices.

Finally, sports tourism emerges as a particularly promising avenue for sustainable development. By leveraging its geographical and cultural assets, Iraq can position itself as a unique destination for sports-based travel and eco-tourism. The hosting of training camps, international events, and adventure sports not only generates revenue but also fosters intercultural dialogue and regional cooperation.

Taken together, the outcomes of this research suggest that sustainable development in professional sports is not a luxury but a necessity for Iraq. It offers a multidimensional framework through which the country can tackle entrenched economic, social, and political challenges while building resilience and capacity for future growth. Policymakers should, therefore, integrate sports planning into national development strategies, allocate necessary resources, and engage all stakeholders—from government and private sector actors to civil society and international partners. Through a well-coordinated, sustainability-focused approach, Iraq's sports sector can transform from an underutilized domain into a national asset of strategic importance.

References

- Bapir, A. K. (2018). The Effect Social Media on the Development of Sport Marketing Strategy: The Case Study of Football Clubs in Northern Iraq. *Ottoman Journal of Tourism and Management Research*, 3(3), 332-347. <https://doi.org/10.26465/ojtmr.2018339514>
- Bastami, A., Hadavi, S. F., & Ramezani Nejad, R. (2023). Strategies for the Development of Student Sports Based on Lifelong Learning and Sustainable Development. *Studies in Physical Education and Student Health*, 2(2), 67. https://www.jpeshs.com/article_183218.html
- Changqing, X., Wenting, D., Tengku Kamalden, T. F., Ismail, N., Jie, Z., & Hua, L. (2023). The role of sports mega events in the sustainable development of cities: a systematic review. *Malaysian Journal of Sport Science and Recreation*, 19(1), 16-36. <https://doi.org/10.24191/mjssr.v19i1.21727>
- Chatziioannou, I., Nikitas, A., Tzouras, P. G., Bakogiannis, E., Alvarez-Icaza, L., Chias-Becerril, L., Karolemeas, C., Tsigdinos, S., Wallgren, P., & Rexfelt, O. (2023). Ranking sustainable urban mobility indicators and their matching transport policies to support liveable city Futures: A MICMAC approach. *Transportation Research Interdisciplinary Perspectives*, 18, 100788. <https://doi.org/10.1016/j.trip.2023.100788>
- Dastbarhagh, H., Afroozeh, M. S., Mohammadzadeh, Y., & Fadam, A. (2023). Investigating the Role of Sport in Sustainable Environmental Development: A Case Study. *Journal of Archives in Military Medicine*, 11(1). <https://doi.org/10.5812/jamm-132655>
- Elshaer, I. A. (2023). Investment in the Sports Industry in Saudi Arabia and Its Impact on the Quality of Life of Football Fans. *Journal of Law and Sustainable Development*, 11(12), e2236. <https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i12.2236>
- Giroux, M., Pons, F., & Maltese, L. (2017). The role of perceived brand personality in promotion effectiveness and brand equity development of professional sports teams. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 18(2), 180-195. <https://doi.org/10.1108/IJSM-05-2017-092>
- Haidar Eissa, D., Abdovi, K., Khodadi, M. R., Hamidi, M., & Abdul, Z. (2023). The impact of time management and the quality of the talent development system in volleyball on stakeholder satisfaction in Iraq. *Scientific Journal of Applied Research in Sports Management*. https://arsmb.journals.pnu.ac.ir/article_10048.html
- Hussen, B. S., & Himam, W. K. (2022). Proposed Strategy for the Development of Sports Tourism in Iraq's Kurdistan Region. *Twejer*, 5(1), 819-864. <https://doi.org/10.31918/twejer.2251.19>
- Najmaldeen, N. K. (2021). The Role of Management Values for Leaders Scouts and Their Relationship Achieving Sustainable Development Goals in Iraq. *Al-Rafidain Journal for Sport Sciences*, 24(74), 184-214. <https://doi.org/10.33899/rjss.2021.167979>
- Obaid, A. I., & Kishore, K. C. (2022). The Impact of Social Media (SM) on Sport Marketing Strategy Development: A Case Study of Football Teams in Iraq. *Journal La Sociale*, 3(4), 155-159. <https://doi.org/10.37899/journal-la-sociale.v3i4.684>
- Pavlović, M. (2023). Possibilities of Sustainable Development of Sports Tourism in Serbia. *SMB*, 1(1), 251-264. <https://doi.org/10.58984/smbic2301251p>
- Pourkiani, M., Hamidi, M., Goodarzi, M., & Khabiri, M. (2017). Analyzing the role of championship and professional sport on sport development. *Sport Management Review*, 9(42), 55-72. <https://doi.org/10.22089/smrj.2017.454.1143>
- Rahmani, N., Naderi Nasab, M., Taheri, M., & Biniaz, S. A. (2024). Exploring the Future of the Sports Industry Through an Economic Lens in 2031. *International Journal of Innovation Management and Organizational Behavior (IJIMOB)*, 4(1), 170-179. <https://doi.org/10.61838/kman.ijimob.4.1.20>
- Rezaei, S., Gharakhan Lou, R., & Soleimani Moghadam, R. (2019). Designing Development Model of Iranian Athletics and Professional Sport: A Grounded Theory Approach. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 18(45), 149-168. https://fasname.msy.gov.ir/article_331_380e8a2f148d0d064adb06d9d450593d.pdf
- Rowe, K., Karg, A., & Sherry, E. (2019). Community-oriented practice: Examining corporate social responsibility and development activities in professional sport. *Sport Management Review*, 22(3), 363-378. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2018.05.001>
- Taghvaaee, V. M., Arani, A. A., Nodehi, M., Shirazi, J. K., Agheli, L., Ghoghogh, H. M. N., Salehnia, N., Mirzaee, A., Taheri, S., Saber, R. M., Faramarzi, H., & Alvandi, R. (2023). Sustainable Development Goals: Transportation, Health and Public Policy. *Review of Economics and Political Science*, 8(2), 134-161. <https://doi.org/10.1108/rep-12-2019-0168>
- Tarighi, R., Sajjadi, S. N., Hamidi, M., & Khabiri, M. (2017). Factors affecting the development of the electronic marketing capacity of professional sports federations. *Annals of Applied Sport Science*, 5(2), 87-96. <https://doi.org/10.18869/acadpub.aassjournal.5.2.87>
- Torki, R., Sajadi, S. N., Hamidi, M., & Khabiri, M. (2017). Identifying the factors affecting the development of electronic marketing capabilities in professional sports in Iran.
- Xiang, C., Wenting, D., Kamalden, T. F. T., Ismail, N., Jie, Z., Xiaoming, Y., & Hua, L. (2023). The role of sports mega-events in the sustainable development of cities: a systematic REVIEW. *Malaysian Journal of Sport Science and Recreation*, 19(1), 16-36. <https://doi.org/10.24191/mjssr.v19i1.21727>
- Zareian, H., Afroozeh, M. S., & Afshari, M. (2019). Identifying the Examples of Shadow Economy Affecting the Development of Professional Sports in Iran. *Sport Management and Development*, 7(4), 185-206. https://jsmd.guilan.ac.ir/article_3670_en.html
- Zhang, S., Ouyang, T., Wei, S.-Y., Liang, B., & Zhu, J. (2022). Research on Sustainable Development of Competitive Sports in China Based on PSR and DEA Model. *Frontiers in psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.925909>